

SİBEL ORAL

Toprağın Öptüğü Çocuklar

Adaleti Beklerken Roboskî

♥ can
inceleme

SİBEL ORAL

TOPRAĞIN ÖPTÜĞÜ
ÇOCUKLAR

ADALETİ BEKLERKEN ROBOSKİ

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Nisan 2015, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Emre Taylan

Düzeltili: Aylin Samancı, Ebru Aydın

Mizanpaj: M. Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş

Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2532-6

Bu kitaptaki Serkan Ocak'a ait fotoğraflar, fotoğrafçının izniyle kullanılmıştır.

Bu çalışma Kopenhag merkezli Niras ve Londra merkezli BBC Media Action'ın geliştirdiği, kaynağı DANIDA tarafından sağlanan Objective Araştırmacı Gazetecilik Programı tarafından desteklenmiştir.

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

SİBEL ORAL
TOPRAĞIN ÖPTÜĞÜ
ÇOCUKLAR
ADALETİ BEKLERKEN ROBOSKİ

İNCELEME

SİBEL ORAL, 1979'da İstanbul'da doğdu. 2000'de günlük gazete ve dergilerde gazetecilik hayatına başladı ve bir süre sonra sadece kültür sanat alanında yoğunlaştı. Edebiyat söyleşileri ve yazılarını *Taraf*, *Radikal* ve *Cumhuriyet Kitap*'ın yanı sıra *Milliyet Sanat* ve *Sabit Fikir* dergilerinde sürdürdü. İlk kitabı *Beni Beklerken* 2006'da, ikinci kitabı *Zayı "Harp ve Darp Ülkesinden Bir Selvi"* 2011'de yayımlandı. Öyküleri *Kar İzleri Örttü*, *Kısa Öyküden Çıktım Yola*, *Bu Sefer Mavi* adlı kitaplarda yer aldı. Yazı ve söyleşilerine *İstanbul Art News Edebiyat*, kitap kritik sitesi *K24* ve *Cumhuriyet Kitap*'ta devam ediyor.

www.sibeloral.com

Tüm Türkiye halklarına...

Fotoğraf: Serkan Ocak

“Gittiler; dağdan, taştan, o topraktan çekerek aldılar çocuklarını. Benim babam gitti, yeğenini aldı. Halama, yani kardeşine diyordu, ‘Ağlama, bir şeyi yok.’ Ama ölmüştü.”

Fotoğraf: Serkan Ocak

“Niye Adalet ve Kalkınma Partisi koymuş ismini? Sen adaleti yok ediyorsun. Hani Erdoğan diyordu: ‘Adalet, adalet, adalet... Bu ülkeye adalet veriyorum. Bu ülkede barış olacak.’ Hani?”

I. BÖLÜM

Bir Vicdan Yolculuğu

Bu kitapta en çok kullanılan kelimeler

katliam, kar, katil, katır, Kürt, ceset, cenaze, kol, bacak, sınır, ateş, bomba, işkence, korucu, falaka, adalet, vicdan, devlet, kahverengi, çocuk, adalet, karakol, insan, vicdan, Uludere, harçlık, poşet, insan, ceset, adalet, bomba, vicdan, devlet, ceza, Kürt, adalet, Roboskî, mezarlık, ceset, battaniye, kan, kar, katil, katliam, devlet, çocuk, adalet, adalet, vicdan, katliam, adalet, devlet, insan, Kürt, vicdan, adalet, adalet, adalet.

Bu kitap yazıldı, çünkü...

Tarih: 28 Aralık 2011

Yer: Şırnak Uludere, Beyaz Tepe Bölgesi

21.39: İlk bomba...

21.43: İkinci bomba...

22.02: Üçüncü bomba...

22.24: Dördüncü bomba...

Şırnak'ın Uludere ilçesindeki Roboski (Ortasu) ve Bujeh (Gülyazı) köylerinden, kaçakçılığa (sınır ticareti) giden çoğu on sekiz yaşın altında, yirmi sekizi aynı aileden otuz dört kişi, Irak'ın kuzeyinden dönüşte "terörist zannedilerek" Türk Hava Kuvvetleri'ne ait savaş uçakları tarafından bombalandı.

Aslan Encü, Salih Ürek, Bedran Encü, Adem Ant, Erkan Encü, Şivan Encü, Vedat Encü, Muhammed Encü, Bilal Encü, Mehmet Ali Tosun, Savaş Encü, Orhan Encü, Celal Encü, Seyithan Encü, Fadıl Encü, Mahsun Encü, Şervan Encü, Yüksel Ürek, Cemal Encü, Cihan Encü, Serhat Encü, Salih Encü, Özcan Uysal, Nadir Alma, Hüseyin Encü, Nevzat Encü, Şerafettin Encü, Hamza Encü, Selman (Selim)Encü, Zeydan Encü, Hüsnü Encü, Selahattin Encü, Osman Kaplan, Abdulsalam Encü

ve katırları parçalanarak öldüler...

Kurtulanlar vardı, ağır yaralılar vardı. Yaralılar için çağırılan ambulanslar gelmedi, gelemedi; yollar tutulmuştu. Birkaç saat sonra... yaralılar da öldü.

“Cesetlerin hepsi yanmıştı. Paramparça. Hepsi elsiz, kol-suz, ayaksız. Bazılarının gövdesi vardı, ayakları yoktu, kafası yoktu. Bir-iki ceset parçalanmamıştı. Diğerlerinin hepsi paramparça. İki amca oğlum vardı. İkisi de getirildi, ağır yaralıydı. Yolda hayatını kaybetti. Çok kan kaybetmişti. İki ayağı da paramparça olmuştu.”

Parçalanan cesetleri, karlarla kaplı kayalar arasından aileleri çıkardı. Katırlarla insanların etleri birbirine yapışmış, kaynamıştı. El ele tutuşarak ölenler vardı. Vücutları kapkara-ydı. Kimyasal içeren bombaların etkisiyle yanmışlardı. Bazı cesetler, o gece, evlere erzak taşıdıkları çuvalların içine, bazıları battaniyelere sarıldı. Traktörlere yüklendi cesetler ve etrafa dağılan kol, bacakları... tanınmayacak haldeydiler; kimini kazağının renginden kimini kemerinin tokasından teşhis edebildi aileleri... Uzun boylu olanlar kısalmış, paramparça olmuştu.

Bu sırada Türkiye Devleti ve medyası susuyordu. Kimse bir şey yazmadı, ROJ TV ve DİHA'dan başka hiç kimse vemedi haberi... Herkes resmî açıklamayı bekliyordu. Resmî açıklamayı “devlet” yapacaktı. Devlet bu katliamı nasıl açıklayacaktı? On iki saat geçti. Resmî açıklama TSK'dan geldi:

Çeşitli kaynaklardan alınan istihbarat ve yapılan teknik analizler sonucunda, içlerinde örgüt elebaşlarının da bulunduğu terörist grupların bölgede bir araya geldikleri ve sınır hattındaki karakol ve üs bölgelerimize yönelik saldırı hazırlığı içinde oldukları anlaşılmış ve ilgili birlikler ikaz edilmiştir (...) Bölgenin teröristler tarafından sıkça kullanılan bir yer olması ve geceleyin hududumuza doğru bir hareketin tespit edilmesi üzerine Hava Kuvvetleri uçakları ile ateş altına alınması gerektiği değerlendirilmiş ve saat 21.37-22.24 arasında hedef, ateş altına alınmıştır.

Olaydan iki gün sonra, 30.12.2011 tarihinde, cuma namazı çıkışı, dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıklaması geldi:

Oradaki ailelere başsağlığı dilerken, ölülerimize de Allah'tan rahmet diliyorum. Bu incelemeler neticesinde gerekli olan neyse bütün bunlar da yapılacaktır. (...) Kırk kişilik bir grubun olması daha önce Gediktepe ve Hantepe baskınlarında silahlar katırlarla taşınmasını hatırlatıyor. O zaman da niye bunlara müdahale edilmemişti denmişti. (...) Ama talihsiz bir netice, üzüntü verici bir netice. Maalesef işte, Uludere'deki üç köyün mensuplarının bu sigara kaçakçılığı vs. bu tür şeyi yapan bir grup... Bunların yarıya yakını yirmi yaş altı, diğerleri yirmi yaş üstü olan insanlardan oluşan bir gruptu. Burada otuz beş vatandaşımız böylece ebediyete intikal etti. Bir vatandaşımız yaralı... Tabii burada üzüntümüz bu noktada büyük... (...) Genelkurmay başkanı ve komuta kademesine bu konudaki hassasiyeti nedeniyle medyaya rağmen teşekkür ediyorum.

Aynı gün dönemin AKP Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik, yaptığı açıklamada, "Uludere bir operasyon kazasıdır," dedi.

Bu kitap, benim kitabım değil...

29 Aralık 2011 tarihinde katliamın haberi bizlere saatler sonra ulaştığında plastik sanatlarla ilgili bir basın toplantısında idim. Katliamı, Twitter vasıtasıyla öğrenmiş, önce anlamamıştım. "Çocuklar," diye yazıyordu herkes, "öldürüldü..." diye devam ediyordu cümleler... "Parçalanmışlar," diyenler vardı. Ceylan Önkol'un fotoğrafındaki o bakışı gelmişti aklıma... Bu da öyle bir şey miydi? Ceylan Önkol gibi, Doğan Teyboğa gibi mi? Umut Furkan Akçıl, Mehmet Uytun, Uğur Kaymaz gibi mi öldürülmüşlerdi? Onlar ve onlar gibi nice çocuklar gibi mi?

Yok, bu kez başka. Bir değil, üç değil... Gaz bombasıyla, kapsülüyle, kurşunla, panzerle değil... F-16 diyorlardı, bomba diyorlardı, ceset parçalarından bahsediyorlardı. Anlamamış-

tım, otuzdan fazla insan, çoğu çocuk... Nasıl olur? Google'a "Roboski" yazdığımı anımsıyorum. Neresi olduğunu bilmiyordum.

Gazeteye gittim ve meslek hayatımın en zor günlerinden birini yaşadım. Battaniyelere sarılmış, çuvalara konmuş çocuk cesetlerinin fotoğraflarını gördüğüm o gün, sorumlusu olduğum sayfada başka şeyler olacaktı; sergi, konser haberi ya da belki dünyadaki sanat olaylarından bir tanesi... Hiçbir şey olmamış gibi sanat sayfası yapacaktım, yaptım da. Hiçbir şey olmamış mıydı? Olmamıştı. O günün akşamı bir de davet vardı üstelik. Hiçbir şey iptal edilmemişti. Hiçbir şey olmamış gibi yaşamaya devam edecektik.

Sonra yılbaşı gecesi... Taksim, Kadıköy, Beşiktaş rengârenkti. Tüm restoranların, kafelerin camlarında "Mutlu Yıllar" ve yılbaşı özel münülerinin fiyatları yazıyordu. Sokaklarda ellerinde paketlerle dolu insanlar... İnsanlar yeni yılı mutlulukla, umutla karşılayacaktı.

O gece, Lars von Trier'in filmi *Melankoli*'yi izlemeye başladım. Filmin tanıtımında, "Melankolia adlı bir gezegen, şimdiye kadar güneşin arkasında saklı kaldığı yörüngeden çıkarak dünyaya doğru gelmektedir. Şimdi herkesin kıyame-ti kendisine göredir," diyordu. Öyle miydi sahiden? Filmi yarıda bırakıp Twitter'ı açtım. Yılbaşı mesajları, mutlu yıllar Türkiye, vatana millete hayırlı, barış dolu... bla bla bla... Nasıl oluyordu? Türkiye nasıl mutlu olacaktı? Havai fişekler patlatılıyor, gökyüzü renkten renge giriyordu. O gece, katliamın olduğu gece, bombalar insanları parçalarken de böyle aydınlanmış mıydı gökyüzü?

En önemli haber kaynağım Twitter'a bakarken *Radikal* gazetesinden Serkan Ocak'ın bölgede olduğunu fark ettim. Oradaki durumla ilgili sürekli tweet'ler atıyordu. Hemen ona yazdım, orada neler olduğunu sordum. "Çok kötü Sibel, çok kötü," diyordu. "Soğuk," diyordu. "Acı," diyordu. "Ağtılar," diyordu. Bu arada havai fişekler patlıyor, Türkiye yeni yıla mutlulukla giriyordu.

TSK'ya bağlı uçaklar "aldıkları istihbarat"a uyarak "teröristler" in Türkiye'ye girmelerini önlemek için hava saldırısında bulundu.

Yer Roboskî... Tarih 28 Aralık 2011... Otuz dört kişi "ölü olarak ele geçirildi".

Türkiye devleti ve medyasının on iki saat boyunca sessiz kalıp saklamaya çalıştığı bu olayda, ne yaşandığını, kimlerin nasıl öldüğünü öğrenmeye başladığımızda ortaya adlı adınca bir "katliam" ıktı.

Sibel Oral, Roboskî'ye giderken sadece gazeteci kimliğini değil; vicdanını, insanlığını ve "acı"sını da beraberinde götürdü. Kimsenin yargılanmadığı, hiçbir siyasi sorumlunun ortaya çıkmadığı, hatta tazminat ödenerek "ölü olarak ele geçirilenler" in ailelerine sus payı verilmek istendiği bu "katliam" ın ardındaki acı ve öfkenin dindirilebilmesi için tek bir beklenti var: Adalet...

Tıpkı devletin hesap vermediği, sorumluların yargılanmadığı pek çok olayda olduğu gibi...

Bilmiyorum tek bir cümleyle yıkılacağımı, sonra durup durup aynı karşımdaki anne gibi yere bakacağımı. Konuya bir türlü giremiyorum, en kolay sorudan başlayacağım, sonrası nasılsa gelir diye düşünüyorum.

"En çok ne severdi mesela?"

Duruyor, yere bakıyor, sonra başını kaldırıp yüzüme, "Elma," diyor, "elmayı çok severdi..." Aldığım yanıt öyle güzel, masum, öyle korkunç ki!.. Susuyorum. Yere bakıyor sonra yüzü... Susuyor... Bu kadar...

Kapaktaki fotoğraf: Serkan Ocak

☞ canyayinlari.com ✈ twitter.com/canyayinlari f facebook.com/canyayinevi

ISBN 978-975-07-2532-6

9 789750 725326